

UZASADNIENIE

J. S., po ostatecznym sprecyzowaniu żądania pozwu skierowanego przeciwko (...) Centrum Onkologii w S., domagała się ustalenia, iż zdarzenie z dnia 9 września 2019r. stanowiło wypadek przy pracy. Wskazała, iż w trakcie wykonywania obowiązków pracowniczych jako salowa poczuła ból, który zmusił ją do przerwania pracy. Stwierdzono u niej uszkodzenie łąkotki. Negując wystąpienie urazu, podkreślała, iż do dolegliwości bólowych doprowadził wyczerpujący charakter jej pracy wymuszający ciągle kucanie, a nawet klękanie, jak również skumulowanie obowiązków w jednym dniu. Odnosząc się do występujących u niej zmian zwyrodnieniowych, które miałyby się przyczynić do uszkodzenia łąkotki, wskazała, iż były to zmiany stosowne do wieku, bez związku z doznany urazem.

(...) Centrum Onkologii w S. wniosło o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych, powiększonych o uiszczoną opłatę skarbową od pełnomocnictwa wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, w którym zasądzono koszty procesu do dnia zapłaty. W uzasadnieniu swojego stanowiska procesowego strona pozwana wskazała, iż dolegliwości bólowe, które ujawniły się u J. S. w dniu 9 września 2019r., nie spełniły definicji wypadku przy pracy określonej w ustawie z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Zadania wykonywane przez powódkę, a polegające na umyciu 11 łóżek szpitalnych, nie cechowały się szczególną uciążliwością, co pozwala wykluczyć, aby taka aktywność fizyczna doprowadziła do nadmiernego obciążenia układu ruchu i skutkowałą nagłym urazem o charakterze zewnętrznym. Zmiany zwyrodnieniowe stwierdzone w badaniach przeprowadzonych po dniu 9 września 2019r. mają charakter samoistny. Nie są to więc zmiany ostre (urazowe), a powstałe w długotrwałym procesie.

W toku postępowania obie strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. S. począwszy od 19 sierpnia 2019r. była zatrudniona w (...) Centrum Onkologii w S. na podstawie umowy o pracę na zastępstwo na stanowisku salowej.

Niesporne

Do jej obowiązków należało sprzątanie, mycie i konserwacja podłóg, mycie okien i oszkleń, mycie i dezynfekcja łóżek i stolików przyłóżkowych.

Powódka odbyła wymagane szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy i posiadała orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku salowej.

Niesporne

W dniu 9 września 2019r. J. S. rozpoczęła pracę o godzinie 6.30. W ramach obowiązków służbowych otrzymała od przełożonej polecenie umycia łóżek (od jego górnej do dolnej części) na salach chorych. Wykonanie tego zadania wymagało przykucnięcia oraz klękania na jedno kolano. Po umyciu około 11 łóżek na różnych salach poczuła silny ból w prawym kolanie, który jednak nie uniemożliwił jej dalszej pracy. Po umyciu łóżek wyrzuciła odpady medyczne i komunalne. Wówczas ból nasilił się, co skłoniło J. S. do zgłoszenia się do pielęgniarki oddziałowej M. N. (1) i poinformowania jej, iż z powodu bólu prawego kolana nie da rady dalej świadczyć pracy. Jednocześnie poprosiła przełożoną o udzielenie jej urlopu wypoczynkowego. Nie zgłosiła żadnego zdarzenia, które mogło przyczynić się do powstania jej dolegliwości. M. N. (1) udzieliła jej zgody na opuszczenie miejsca pracy i zaleciła udanie się do lekarza.

Dowód: przesłuchanie J. S. w charakterze strony k. 89-90 i k. 99-99v., zeznania świadka M. N. (2) k. 90-91, zeznania świadka P. B. k. 91-94, zeznania świadka M. Z. k. 94-95, protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy nr 003/2019r. k. 6-9, pismo z dnia 4.10.2019r. zatytułowane „Zeznania pani J. S.” k. 61.

Wezwani przez J. S. do miejsca zamieszkania ratownicy medycznej stwierdzili podejrzenie zatoru w prawej nodze. Powódka została przewieziona na Izbę Przyjęć (...) Naczyniowej, Urologii, (...) Ogólnej i Transplantacyjnej (...) Publicznego Szpitala (...) PUM w S., gdzie w dokumentacji medycznej odnotowano: „dzisiaj rano silny ból prawej łydki, który wystąpił podczas pracy. Uraz neguje.”. Po wykluczeniu niedokrwienia i zmian zakrzepowych została zwolniona do domu.

W ramach diagnostyki ortopedycznej J. S. w dniu 28 września 2019r. wykonała rezonans magnetyczny (...) kolana, na podstawie którego postawione zostało rozpoznanie uszkodzenia MM kolana prawego i zakwalifikowano do zabiegu artroskopii. Badanie (...) wykazało bowiem: zmiany zwyrodnieniowe łąkotki przyśrodkowej II stopnia, w obrębie korzenia łąkotki – prawdopodobnie częściowe przerwanie włókien i zmiany degeneracyjne przyczepu kostnego łąkotki z rozrzedzeniem struktury kostnej i zatarciem zarysu sklerotycznej blaszki entezy, zmiany w pokrywach chrzęstnych stawu kolanowego (chondromalacja III stopnia), w stawie rzepkowo-udowym ścieńczenie pokrywy chrzęstnej przyśrodkowej powierzchni rzepki (chondromalacja II/III stopnia).

Przed dniem 9 września 2019r. J. S. odczuwała dolegliwości bólowe prawego stawu kolanowego.

Dowód: dokumentacja medyczna k. 11-14 i k. 16, k.37-42, przesłuchanie J. S. w charakterze strony k. 89-90 i k. 99-99v.,

Po dniu 9 września 2019r. Powódka pozostawała nieprzerwanie niezdolna do pracy aż do dnia 30 kwietnia 2020r., pobierając zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne.

Dowód: świadectwo pracy cz. Ck. nienumerowana akt osobowych, przesłuchanie J. S. w charakterze strony k. 89-90.

W dniu 23 września 2019r. J. S. zgłosiła pracodawcy, iż w dniu 9 września 2019r. doszło do wypadku przy pracy z jej udziałem.

Pracodawca uznał, iż zdarzenie z dnia 9 września 2019r. nie jest wypadkiem przy pracy, jako że J. S. nie zgłaszała żadnego nagłego zdarzenia, które mogłoby spowodować czy przyczynić się do powstania urazu. Nadto schorzenia J. S. – zmiany zwyrodnieniowe łąkotki przyśrodkowej, zmiany degeneracyjne przyczepu kostnego łąkotki, zmiany w pokrywach chrzęstnych stawu kolanowego (chondromalacja III stopnia) ujawnione w badaniu (...) musiały powstać wcześniej. W ocenie pracodawcy brak jest dowodów, aby zmiany te powstały w pracy w dniu 9 września 2019r.

J. S. zgłosiła uwagi do treści protokołu powypadkowego, podkreślając, iż przyczyną zdarzenia był nadmierny wysiłek fizyczny, który spowodował uraz jej kolana. Zarzuty nie zostały uwzględnione przez pracodawcę.

Dowód: notatka służbowa z dnia 23.09.2019r. k. 60, protokół ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku przy pracy nr 003/2019r. k. 6-9, zeznania świadka P. B. k. 91-94, zeznania świadka M. Z. k. 94-95, zeznania świadka K. B. k. 99.

Przebieg dnia pracy i czynności wykonywane przez J. S. w dniu 9 września 2019r. nie różniły się w żaden sposób od standardowych czynności podejmowanych przez nią w innych dniach.

Dowód: zeznania świadka P. B. k. 91-94, zeznania świadka M. N. (1) k. 90-91.

Wystąpienie dolegliwości bólowych podudzia i stawu kolanowego prawego w dniu 9 września 2019r. spowodowane było samoistnymi zmianami zwyrodnieniowymi łąkotki przyśrodkowej oraz chondromalacją chrząstki stawowej przedziału przyśrodkowego stawu kolanowego prawego u osoby ze szpotawym kolaniem bez udziału czynnika zewnętrznego. Z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że ból wystąpił w następstwie wpuklenia się fragmentu łąkotki pomiędzy powierzchnie stawowe.

Dolegliwości bólowe stawu kolanowego prawego występowały u J. S. przed dniem 9 września 2019r. i ponowne ich wystąpienie mogło mieć miejsce w zbliżonym czasie. Zmiany zwyrodnieniowe łąkotki powstają przez długi czas, w następstwie mikrourazów, a zaburzenie osi kończyny w postaci szpotawości kolana sprzyjało ich powstawaniu.

Dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii H. M. k. 107-110.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo oparte na treści art. 189 k.p.c. podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią przepisu art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

W kwestii dopuszczalności powództwa o ustalenie, że konkretne zdarzenie było wypadkiem przy pracy wypowiedział się wielokrotnie Sąd Najwyższy. Za dopuszczalnością samoistnego powództwa o ustalenie opowiedział się m. in. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 29 marca 2006 r. (II PZP 14/05) podając, iż wypadek przy pracy nie jest zdarzeniem prawnie obojętnym. Właśnie przez to, że jest zdarzeniem powodującym różne skutki prawne, w tym przede wszystkim dla pracownika, to wobec tego dopuszczalne jest powództwo o jego prawidłowe ustalenie. Wskazany interes prawny uzasadniający takie powództwo istnieje po stronie pracownika (jak również po stronie innych podmiotów) niezależnie od tego czy i jak go sobie uświadamia. Chodzi bowiem o to, że świadczenia odszkodowawcze, w tym z ubezpieczenia społecznego (wypadkowego), nie muszą aktualizować się od razu po wypadku przy pracy. Stąd też interes prawny pracownika w ustaleniu wypadku przy pracy realizuje się również w gwarancyjnej i dokumentacyjnej funkcji takiego powództwa. W uzasadnieniu wyroku z dnia 5 czerwca 2007r. (I UK 8/07) Sąd Najwyższy wskazał natomiast, iż wprawdzie definicja ustawowa wypadku przy pracy zawarta została w przepisach prawa ubezpieczeń społecznych, tj. w art. 3 ust. 1 w związku z art. 2 pkt 13 ustawy z dnia z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tj. z dnia 6 czerwca 2019 r., Dz.U. z 2019 r. poz. 1205), jednakże to zdarzenie prawne funkcjonuje również w przepisach prawa pracy i sam jego byt uzależniony jest od istnienia stosunku prawnego, którego stronami są pracownik i pracodawca. Uznanie bądź nieuznanie konkretnego zdarzenia za wypadek przy pracy w protokole powypadkowym jest ostatecznie wyrazem stanowiska pracodawcy, natomiast poszkodowany bądź rodzina zmarłego pracownika o tyle ma wpływ na to stanowisko, że w trakcie ustalania okoliczności i przyczyn wypadku może zgłaszać uwagi do ustaleń zawartych w protokole powypadkowym, które mogą, lecz nie muszą być uwzględnione przez pracodawcę. Zatem to pracodawca ostatecznie decyduje o treści protokołu powypadkowego. Brak możliwości poddania tej decyzji - prawnie doniosłej - kontroli sądu w postępowaniu, którego stronami będą pracownik i pracodawca, nie może zostać zaakceptowany, bowiem prowadziłoby to do pozbawienia pracownika ochrony jego praw.

Stan faktyczny w zakresie przebiegu zdarzeń w dniu 9 września 2019r. Sąd ustalił w oparciu o zeznania powódki, jak również świadków, będących pracownikami pozwanej i uczestniczących na bieżąco w wydarzeniach w tymże dniu (M. N. (1)), jak i uczestniczących w sporządzaniu dokumentacji powypadkowej (P. B., M. Z., K. B.). Zeznania tych świadków pozostają spójne i pokrywają się ze wskazywanym przebiegiem zdarzeń w toku postępowania powypadkowego. Oceniając zeznania samej powódki Sąd miał na uwadze, iż jej zeznania w zakresie w jakim wskazywała, iż jej praca w spornym dniu była „bardzo ciężka” i przekraczająca możliwości jednej osoby stanowiła jej subiektywną ocenę, jako iż ta okoliczność nie została w toku postępowania w żaden sposób potwierdzona.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1. podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych,

2. podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,

3. w czasie pozostawiania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że brak było bezpośrednich świadków zdarzenia z dnia 9 września 2019 r., stąd jedyna relacja co do przebiegu wydarzeń w spornym dniu mogła pochodzić od samej powódki. Zauważyć przy tym należy, iż J. S. wskazała jedynie, iż wykonywała polecane jej czynności mycia łóżek z jednoczesnym zaznaczeniem, iż nie doszło do żadnego czynnika o charakterze zewnętrznym (uderzenia, upadku). Przyczyn powstania dolegliwości bólowych (urazu) powódka upatrywała w samym charakterze pracy, tj. w konieczności zmiany pozycji oraz w dużej ilości obowiązków wymagających znacznego wysiłku fizycznego. Jednocześnie powódka nie wskazała ani nie naprowadziła żadnych dowodów na wystąpienie w dniu 9 września 2019 r. (ani w okresie poprzedzającym) nietypowej sytuacji podczas wykonywania obowiązków służbowych, w tym zwiększenia ich zakresu. J. S. nie wykazała, że jej praca w spornym dniu miała charakter pracy ponad normę, a zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dał podstaw ani do stwierdzenia, że zaistniała jakaś niecodzienna sytuacja, ani że pracę powódki cechował znaczny wysiłek fizyczny.

Analiza materiału dowodowego wskazuje zatem na brak przyczyny zewnętrznej zdarzenia z dnia 9 września 2019 roku. Powódka nie wykazała w toku postępowania dowodowego, iż przyczyną jej dolegliwości był jakikolwiek czynnik zewnętrzny; nie przedstawiła dowodów na potwierdzenie tej tezy. Jednocześnie przeprowadzone postępowanie wskazuje jednoznacznie, iż przyczyna zdarzenia miała charakter wewnętrzny, istniała w organizmie powódki.

W tym zakresie dowodem przesądzającym stała się opinia biegłego sądowego lekarza specjalisty z zakresu ortopedii H. M., który na podstawie badania powódki, analizy okoliczności sprawy i treści dokumentacji medycznej wskazał, iż wystąpienie dolegliwości bólowych podudzia i stawu kolanowego prawego w dniu 9 września 2019r. spowodowane było samoistnymi zmianami zwyrodnieniowymi łątki przysródkowej oraz chondromalacją chrząstki stawowej przedziału przysródkowego stawu kolanowego prawego u osoby ze szpotawym kolanem bez udziału czynnika zewnętrznego. Biegły wskazał, iż z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że ból wystąpił w następstwie wpuklenia się fragmentu łątki pomiędzy powierzchnie stawowe. Wyjaśnił również, iż dolegliwości bólowe stawu kolanowego prawego występowały u J. S. przed dniem 9 września 2019r. i ponowne ich wystąpienie mogło mieć miejsce w zbliżonym czasie.

Sąd podzielił opinię biegłego uznając ją za kompletną, logiczną i spójną. W ocenie Sądu, wnioski opinii zostały w sposób prawidłowy wyciągnięte z przeprowadzonej analizy dokumentacji medycznej, dokonanych rozpoznań, wreszcie z ustalonych przez Sąd okoliczności stanu faktycznego. Powyższe, przy uznaniu, że biegły to wysokiej klasy fachowiec o wieloletnim doświadczeniu klinicznym, pozwoliło uznać opinię za trafną i miarodajną dla poczynienia rozstrzygających ustaleń faktycznych.

Ustawa wypadkowa, podobnie jak poprzednio obowiązująca ustawa z dnia 17 października 1975r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U 83.30,144 z późn. zm), nie zawiera definicji przyczyny zewnętrznej wypadku. Definicja ta wypracowana została przez wieloletnie orzecznictwo. I tak przyczyną zewnętrzną wypadku może być każdy czynnik pochodzący spoza organizmu poszkodowanego zdolny w istniejących warunkach wywołać szkodliwe skutki, w tym także pogorszyć stan zdrowia pracownika dotkniętego już schorzeniem samoistnym (tak: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 sierpnia 1999r. II UKN 87/99 OSNAP 2000/20/760). Związku przyczynowego szkody na osobie z przyczyną zewnętrzną nie przerywa zatem wystąpienie innych przyczyn ubocznych o charakterze wewnętrznym (np. samoistnego schorzenia), w takim wypadku wystarczy, aby zostało wykazane, iż bez czynnika zewnętrznego nie doszłoby do szkodliwego skutku albo prawdopodobieństwo jego wystąpienia byłoby niewielkie. Pogląd taki zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 października 1997r. II UKN 304/97 OSNP 1998/15/464.

Począwszy od uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 1963r. III PO 15/62, OSNCP 1963/10/215 w orzecznictwie tego Sądu, a w konsekwencji i sądów powszechnych jest przyjmowane, iż gwałtowne pogorszenie stanu zdrowia pracownika zaistniałe podczas pracy, a uwarunkowane jego schorzeniem samoistnym, (najczęściej zawał serca czy udar mózgu), może stanowić wypadek przy pracy, gdy wywołane zostanie nadmiernym w danych okolicznościach stresem czy wysiłkiem. Dają się zauważyć przy tym dwa nurty orzecznicze. Pierwszy dopuszcza możliwość uznania za przyczynę zewnętrzną nawet zwykłych, codziennych czynności pracowniczych wykonywanych w normalnych warunkach pracy, jednak przez pracownika o zmniejszonej wskutek choroby samoistnej sprawności (przykładowo z nowszego orzecznictwa wyroki z dnia 24 listopada 2010r. I UK 181/10, z dnia 5 lutego 1997r. II UKN 85/96 OSNP 1997/19/386 oraz z dnia 12 listopada 2008r. I UK 96/08). Według orzeczeń należących do drugiego nurtu wykonywanie zwykłych czynności - normalnego (typowego) wysiłku fizycznego czy stresu nie może być uznane za przyczynę zewnętrzną podobnych zdarzeń. Musi wystąpić szczególna okoliczność jak nadmierny wysiłek fizyczny, dźwiganie ciężkiego przedmiotu w niedogodnej pozycji, przeżycie emocji o znacznym nasileniu powstałe wskutek okoliczności nietypowych dla normalnych stosunków pracowniczych, nieuwzględnienie przez pracodawcę przeciwwskazań do wykonywania określonej pracy (przykładowo wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 1997r. II UKN 66/97 OSNP 1998/2/53, z dnia 2 października 1997r. II UKNB 281/97 OSNP 1998/15/456 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2009r. I PK 79/09 LEX nr 553670, w którym obszernie przedstawiono oba nurty orzecznictwa).

Sąd przychyliła się do poglądu wyrażonego w orzeczeniach drugiego nurtu prezentującego węższe rozumienie przyczyny zewnętrznej przy jej zetknięciu ze schorzeniem samoistnym.

Sam fakt wystąpienia nagłego pogorszenia stanu zdrowia dotkniętego schorzeniem samoistnym pracownika nie daje jeszcze podstaw do uznania, iż zaistniała przyczyna zewnętrzna związana z tą pracą, że praca wiązała się z nadmiernym fizycznym czy psychicznym obciążeniem organizmu pracownika (czy to na skutek zwykłych czynności zawodowych czy nadzwyczajnych zdarzeń). Zdarzenie może być uznane za wypadek przy pracy, jeżeli prawidłowo przeprowadzone postępowanie dowodowe wykaże, że albo bez wykonywania pracy nie doszłoby do niego, albo też prawdopodobieństwo jego zajścia byłoby niewielkie. Wykonywanie zwykłych (typowych, normalnych), choćby stresujących lub wymagających dużego wysiłku fizycznego, czynności (obowiązków) przez pracownika, nie może być uznane za zewnętrzną przyczynę wypadku przy pracy, gdyż sama praca nie może stanowić zewnętrznej przyczyny w rozumieniu definicji wypadku przy pracy, ale może nią być dopiero określona nadzwyczajna sytuacja związana z tą pracą, która staje się współdziałającą przyczyną zewnętrzną.

Mając na uwadze ustalenia stanu faktycznego i wnioski opinii nie sposób było uznać, aby to warunki pracy stanowiły istotną przyczynę zdarzenia. Powódka nie wskazała ani nie naprowadziła dowodów na wystąpienie w dniu 9 września 2019r. nietypowej sytuacji podczas wykonywania obowiązków służbowych.

W konsekwencji powództwo zostało oddalone.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu zostało wydane na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 98 § 1¹ k.p.c. Na koszty te złożyło się wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika strony pozwanej w wysokości 240 zł (§ 9 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U.2015.1800) oraz uiszczona opłata od pełnomocnictwa wynosząca 17 zł.

(...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

(...)